

Sygn. akt IV CZ 64/20

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku A. L.
przy uczestnictwie W. L.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 września 2020 r.,
zażalenia uczestnika postępowania
na postanowienie Sądu Okręgowego w T.
z dnia 15 lipca 2020 r., sygn. akt [...],

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając wniosek
o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego
do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym postępowanie
w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w T. postanowieniem z dnia 15 lipca 2020 r. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika postępowania W. L. od postanowienia tego Sądu z dnia 21 lutego 2020 r.

Sąd drugiej instancji wskazał, że skarga kasacyjna nie zawierała uzasadnienia podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Był to brak

formalny, do uzupełnienia którego pełnomocnik uczestnika zobowiązany został zarządzeniem z dnia 1 czerwca 2020 r. W dniu 24 czerwca 2020 r. pełnomocnik uczestnika złożył pismo procesowe stanowiące odpowiedź na to wezwanie. Zdaniem Sądu, braki formalne tej skargi, jakimi była obarczona od chwili jej wniesienia, nie zostały uzupełnione w piśmie procesowym pełnomocnika uczestnika w taki sposób, aby można było ocenić wniesioną przez niego skargę kasacyjną jako odpowiadającą stawianym jej wymogom formalnym i konstrukcyjnym, a w konsekwencji, aby można było nadać jej dalszy bieg procesowy przekazując ją do rozpoznania Sądowi Najwyższemu. Sąd Okręgowy poczynił również rozbudowane wywody na temat konstrukcji skargi kasacyjnej, analizując wymogi wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i podstaw kasacyjnych wraz z ich uzasadnieniem.

Uczestnik zaskarżył zażaleniem powyższe postanowienie, zarzucając naruszenie art. 398⁵ w związku z art. 398⁴ § 1 i 2 k.p.c. przez wydanie postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej z odwołaniem się do przesłanek, których badanie pozostaje w wyłącznej kompetencji Sądu Najwyższego; art. 398⁶ § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 398⁴ § 2 w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej pomimo, że posiada wydzielony konstrukcyjnie uzasadniony wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zawiera wydzielone konstrukcyjnie podstawy skargi kasacyjnej (zarzuty) wraz z ich uzasadnieniem; art. 398⁶ § 1 k.p.c. przez niewezwanie skarżącego do uzupełnienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpatrzenia; art. 327¹ k.p.c. w związku z art. 316 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej w sposób nieczytelny. Zdaniem uczestnika, Sąd nie wyjaśnił stanu faktycznego, ani nie wskazał jednoznacznie przyczyn odrzucenia skargi kasacyjnej. Mając na uwadze powyższe zarzuty, uczestnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawczyni wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Analiza uzasadnienia zaskarżonego postanowienia w części odnoszącej się do konstrukcji skargi kasacyjnej, wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i podstaw kasacyjnych wraz z ich uzasadnieniem stanowi dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę tych elementów. Sąd ten doszedł m.in. do wniosku, że skarga, ani jej uzupełnienie nie zawierają tych wyodrębnionych elementów konstrukcyjno-formalnych. Sąd ocenił jednak także zarzuty sformułowane w skardze kasacyjnej, wyrażając pogląd, że „skarga kasacyjna w istocie w dalszym ciągu przedstawia prezentowaną przed sądem pierwszej i drugiej instancji wersję uczestnika z jego własną oceną materiału dowodowego, która była już przedmiotem rozważań w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji jak i w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Okręgowym co znajduje swój wyraz w sformułowanych zarzutach kasacji odbiegających znacząco od wymogów jakie stawia im przepis art. 398⁹ § 1 k.p.c.”. Sąd zatem podjął *de facto* nieuprawnioną polemikę z treścią skargi kasacyjnej. Ocena ta nie ma jednak znaczenia dla treści jedynego rozstrzygnięcia tego Sądu, które zostało zaskarżone, tj. odrzucenia skargi, a nie rozstrzygnięcia, które przez ten Sąd nie zostało wydane, tj. o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, czy oddaleniu tej skargi, co wkraczałoby bezpośrednio w kognicję Sądu Najwyższego.

Pobieżny ogląd skargi wskazuje, że zawiera ona wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie; zawiera też wydzieloną konstrukcyjnie część określoną jako podstawy skargi kasacyjnej wraz z ich uzasadnieniem. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie wprowadzie liczą kilkanaście wersji, ale zostały sformułowane przez skarżącego w sposób wyodrębniony i zauważalny (k. 929 i 929v.). Uznanie, że skarga nie zawiera jednak uzasadnienia wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, uprawnia, a nawet zobowiązuje przewodniczącego w sądzie drugiej instancji do potraktowania tego jako brak formalny i wdrożenia postępowania naprawczego (art. 398⁶ § 1 k.p.c.). Braki formalne dotyczą wyłącznie uchybień określonych w art. 398⁴ § 2 i 3, nie należą do nich elementy konstrukcyjne skargi określone w § 1 tego przepisu.

Wezwanie do usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej powinno być precyzyjne. Sposób, w jaki sformułowane zostało wezwanie w niniejszej sprawie temu wymaganiu jednak nie odpowiada. Wezwanie to zobowiązywało „do uzupełnienia braków formalnych przez „uzasadnienie podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania”, a takie sformułowanie wprowadza w błąd. Czym innym są podstawy skargi kasacyjnej, a czym innym uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie istnieje zaś „uzasadnienie podstaw przyjęcia skargi do rozpoznania”. Brak podstaw skargi oznacza nieusuwalną konstrukcyjną wadę, powodującą niedopuszczalność skargi. O merytorycznej zasadności podstaw może orzec jedynie Sąd Najwyższy, a sąd drugiej instancji nie ma w tym zakresie kompetencji. Jeżeli zatem wniesiona skarga nie zawiera uzasadnionych podstaw, to ocena tego stanu należy do Sądu Najwyższego. Sąd odwoławczy nie może więc oceniać podstaw skargi i ich uzasadnienia. Odrzucenie skargi może nastąpić zaś wtedy, gdy prawidłowo określone braki formalne nie zostały w terminie uzupełnione.

Przyczyny odrzucenia skargi kasacyjnej, a także okoliczności mające przemawiać za takim rozstrzygnięciem zostały wyczerpująco przedstawione przez Sąd Okręgowy, chociaż nie są trafne, o tyle zatem zarzuty dotyczące nieczytelności zaskarżonego postanowienia nie są zasadne. Uzasadnienie zaskarżonego postanowienia posiada wszystkie konieczne elementy i nie zawiera

braków uniemożliwiających przeprowadzenie kontroli zażaleniowej. Postanowienie to podlega zaś uchyleniu z przyczyn wskazanych wyżej.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, stosownie do art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.

jw